

กง.201 การเงินธุรกิจ (ภาค 1/2561)

(12) การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณขาย และกำไร และการวิเคราะห์เลฟเฟอริจ (Cost-Volume-Profit and Leverage Analysis)

(ใช้ทุกกลุ่ม)

กง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

1

OUTLINE

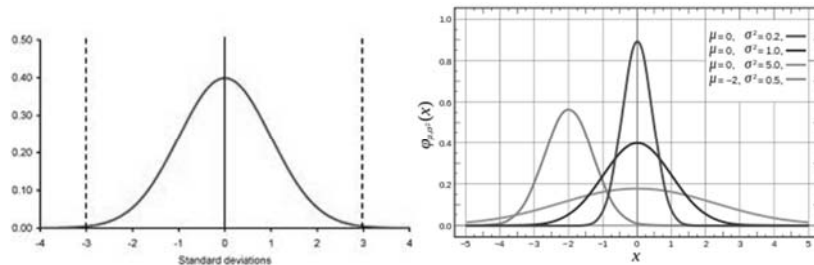
☛ การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ

- การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณและกำไร (Cost-Volume-Profit Analysis)
- การวิเคราะห์เลฟเวอร์เรจ (Leverage Analysis)

กง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

2

ความเสี่ยงในที่นี้ คือการผันผวนของผลกำไร
เมื่อยอดขายเปลี่ยนแปลงจากที่พยากรณ์ไว้

3

ความเสี่ยงของธุรกิจแบ่งได้เป็นสองประเภท

1. ความเสี่ยงในการดำเนินงาน (Operating Risk) เกิดจากนโยบายและการตัดสินใจในเรื่องการลงทุน (Investment) ที่ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายคงที่ในการดำเนินงาน เช่น ค่าเสื่อมราคา เงินเดือนผู้บริหาร เป็นต้น ทำให้เกิดความเสี่ยงสูงที่จะขาดทุน เมื่อไม่สามารถสร้างยอดขายได้
2. ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) เกิดจากนโยบายและการตัดสินใจของธุรกิจ ในเรื่องการจัดหาเงินทุน (Financing) ถ้าตัดสินใจโดยการกู้มาก จะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายคงที่ในรูปดอกเบี้ยจ่ายสูง ทำให้เกิดความเสี่ยงสูงที่จะขาดทุน เมื่อไม่สามารถสร้างรายได้จากการขายได้

กง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

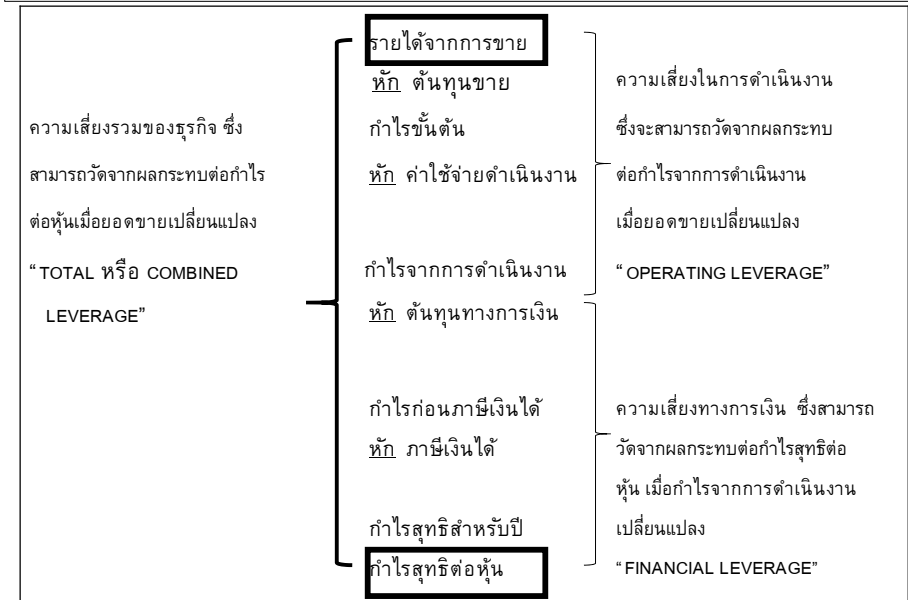
4

ความเสี่ยงของธุรกิจเกิดจากการตัดสินใจที่สำคัญในการประกอบธุรกิจ

1. การตัดสินใจลงทุน (Investment Decision) และ
2. การตัดสินใจจัดหาเงินทุน (Financing Decision)

ต่างก็เป็นการตัดสินใจที่มีผลต่อความเสี่ยงและผลตอบแทนของธุรกิจ จึงมีความสำคัญที่จะต้องรู้จักความเสี่ยง วิธีการวัดความเสี่ยง เพื่อให้สามารถจัดการกับความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม

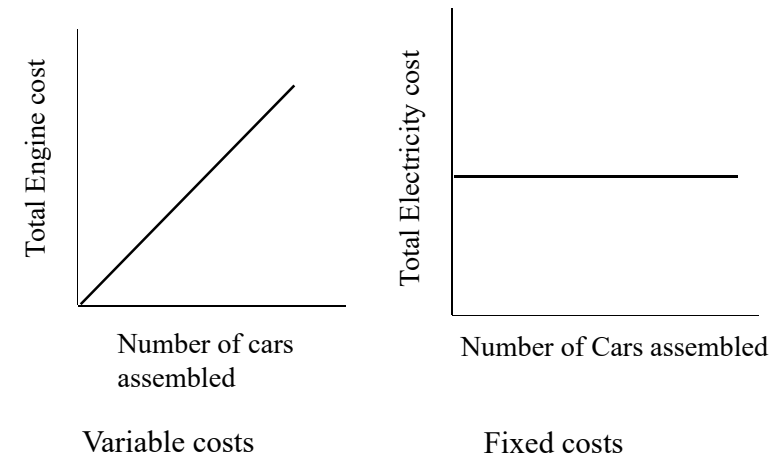
วิเคราะห์ดูความเสี่ยงของธุรกิจจากการรับกำไรขาดทุน

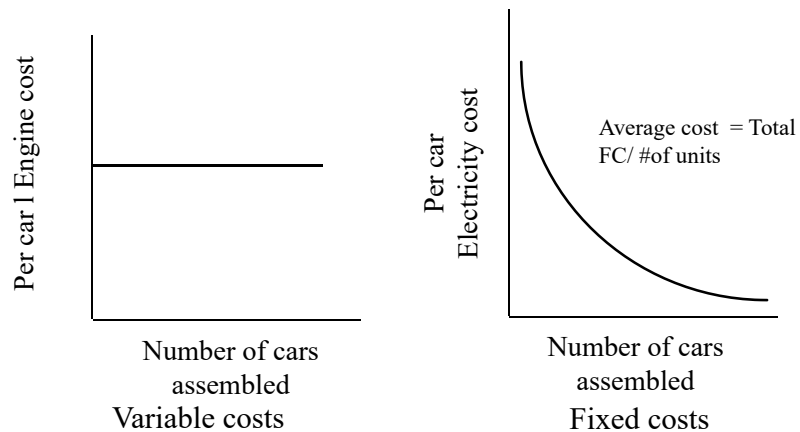
การผันแปรของกำไรขึ้นกับลักษณะค่าใช้จ่ายของธุรกิจซึ่งมี 2 ประเภท

- ❶ ค่าใช้จ่ายผันแปรได้ (Variable Cost) เป็นค่าใช้จ่ายที่ผันแปรตามยอดขาย เช่น ต้นทุนสินค้า เป็นต้น เมื่อขายสินค้าได้ ก็จะกลายเป็นต้นทุนสินค้าในงบกำไรขาดทุน แต่ถ้าขายไม่ได้สินค้านั้นจะเป็นสินทรัพย์ในงบดุล
- ❷ ค่าใช้จ่ายคงที่ (Fixed Cost) เป็นค่าใช้จ่ายที่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็จะเป็นภาระค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน ไม่ว่าจะมียอดขายมากหรือน้อยอย่างไร เช่น ค่าเสื่อมราคา เงินเดือนผู้บริหาร เป็นต้น

$$\text{Total cost} = \text{Fixed costs} + \text{Variable costs}$$

Unit cost Behavior

ค่าใช้จ่ายทั้ง 2 ประเภทมีผลของต่อกำไรธุรกิจ

- เมื่อมีการจัดตั้งธุรกิจ ความไม่แน่นอนเกี่ยวกับรายได้ มักจะมีสูงมาก นอกจากธุรกิจสัมปทานที่รายได้มีความแน่นอนสูง เนื่องจากไม่มีคู่แข่ง
- เมื่อเป็นเช่นนั้น การดำเนินงานโดยมีค่าใช้จ่ายคงที่สูงย่อมมีความเสี่ยงสูงกับการขาดทุนสูง ต่างจากธุรกิจที่มีค่าใช้จ่ายคงที่ต่ำ ที่ภาระค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายผันแปร ความเสี่ยงกับการขาดทุนก็จะต่ำไปด้วย เพราะเมื่อไม่มียอดขาย ค่าใช้จ่ายประเภทผันแปรก็จะไม่เกิดขึ้น

เรามีเครื่องมือในการวิเคราะห์และวัดความเสี่ยง 2 วิธี

1. การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณ และกำไร (Cost-Volume-Profit Analysis)
2. การวิเคราะห์เลฟเวอร์เรจ (Leverage Analysis)

การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณขาย และกำไร (Cost-Volume-Profit Analysis)

การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณและกำไร (Cost-Volume-Profit Analysis)

- เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างของต้นทุน ปริมาณขาย และ กำไร เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนและ การตัดสินใจ ในการดำเนินงานของธุรกิจการตัดสินใจใด ๆ ที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนคงที่ในการดำเนินงานจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายคงที่เหล่านี้เป็นภาระผูกพันที่เกิดขึ้นแน่นอนไม่ว่าจะมีรายได้จากการขายหรือไม่ก็ตาม
- เดิมเรียกกันว่าการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Break-even Analysis) จุดคุ้มทุน จะบอกถึง ปริมาณขายที่จะทำให้ธุรกิจอยู่รอด

จุดคุ้มทุนมี 2 ประเภท

1. จุดคุ้มทุนในการดำเนินงาน*
(Operating Break-even Point)
2. จุดคุ้มทุนทางการเงิน**
(Financial Break-even Point)

* Fixed operating costs

** Fixed financial costs

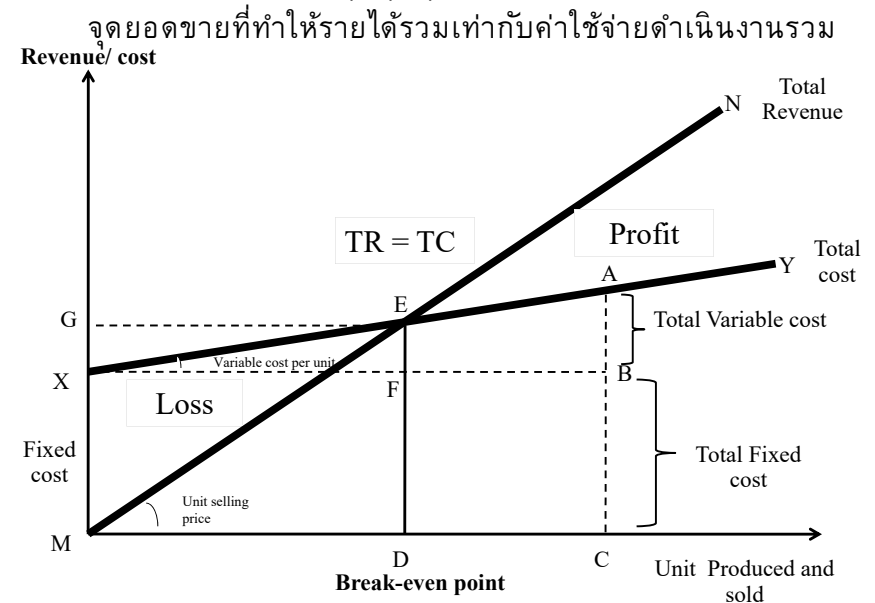
1. จุดคุ้มทุนในการดำเนินงาน (Operating Break-even Point)

หมายถึง ระดับหน่วยยอดขายที่ทำให้รายได้รวม เท่ากับค่าใช้จ่ายดำเนินงานรวม หรือกำไรจากการดำเนินงานเท่ากับศูนย์พอดี จากความหมายนี้เราสามารถอธิบายความสัมพันธ์ออกมาได้เป็นสมการได้ดังนี้ :

ณ จุดคุ้มทุน :

รายได้รวม = รายจ่ายในการดำเนินงานรวม
กำไรจากการดำเนินงาน = 0

การหาจุดคุ้มทุนในการดำเนินงาน

กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ดังนี้:

P = ราคาต่อหน่วยของสินค้า (บาท)

V = ต้นทุนผันแปรต่อหน่วยของสินค้า(บาท)

FC_0 = ต้นทุนคงที่รวมในการดำเนินงานรวม(บาท)

$P-V$ = กำไรส่วนเกิน (Contribution Margin) ต่อหน่วย (บาท)

Q_{OBE} = ปริมาณ/จำนวนหน่วยขายคุ้มทุนในการดำเนินงาน (หน่วยขาย)

การคำนวณหาจุดคุ้มทุน : ปริมาณหน่วยขายคุ้มทุน(ในการดำเนินงาน)

ณ จุดคุ้มทุน : รายได้รวม = รายจ่ายรวมในการดำเนินงาน

$$P * Q = (V * Q) + FC_0$$

$$(P - V) Q = FC_0$$

$$Q_{OBE} = \frac{FC_0}{P - V}$$

ตัวอย่าง

การคำนวณปริมาณขายคุ้มทุนในการดำเนินงาน (Q_{OBE})

ร้านนายแดงขายก๋วยเตี๋ยวเรือชามละ 15 บาท ต้นทุน
ก๋วยเตี๋ยวเรือแต่ละชาม ประกอบด้วยเส้นก๋วยเตี๋ยว หมูหรือ
เนื้อ ผักสด เครื่องปรุง รวมเท่ากับ 8 บาท ถ้าต้นทุนคงที่อัน
ประกอบด้วยค่าเช่าร้าน เงินเดือนพนักงาน ค่าเสื่อมราคา
วัสดุอุปกรณ์ และอื่นๆ รวมแล้วเดือนละ 10,500 บาท
ถามว่าถ้าจะให้ร้านอยู่รอด นายแดงจะต้องขายก๋วยเตี๋ยวให้
ได้กี่ชาม และขายให้ได้รวมเป็นเงิน(เดือนละ)กี่บาท?

การคำนวณปริมาณขายคุ้มทุนในการดำเนินงาน (Q_{OBE})

$$\text{☛ } P = 15, \quad V = 8, \quad FC_0 = 10,500 \text{ บาท/เดือน}$$

$$\text{☛ } Q_{OBE} = \frac{10,500}{15 - 8} = 1,500 \text{ ชามต่อเดือน}$$

$$\text{☛ } S_{OBE} = 1,500 * 15 = 22,500 \text{ บาทต่อเดือน}$$

เพื่อให้อยู่รอดนายแดงจะต้องขายให้ได้เดือนละ 1,500 ชาม

หรือ 22,500 บาท โดยในจำนวนนี้ เป็นค่าต้นทุนผันแปรรวม

$$= 1,500 * 8 = 12,000 + \text{ต้นทุนคงที่ในการดำเนินงาน } 10,500 = 22,500 \text{ บาท}$$

พอดี ณ จุดคุ้มทุนนี้ จะไม่มีกำไรเลย

หากขายได้น้อยกว่านี้ นายแดงจะขาดทุน

หากขายได้มากกว่านี้ ทุกชามที่ขายเกินจะได้กำไรชามละ 7 บาท

1.1 ยอดขายคุ้มทุนในการดำเนินงาน (Operating Break-even Sales)

- ❖ ในกรณีที่ต้องการหาจุดคุ้มทุนของธุรกิจที่ขายสินค้ามากประเภท เช่นร้านสะดวกซื้อ 7-11 หรือ ร้านค้า Modern Trade ทั้งหลาย การคำนวณจุดคุ้มทุนของสินค้าแต่ละชนิด ไม่เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการ เป็นการเสียเวลาที่ไม่คุ้มกับผลที่ได้
- ❖ จึงมีการคำนวณจุดคุ้มทุนในลักษณะเป็นรายได้จากการขายคุ้มทุน (ในการดำเนินงาน) เป็นการมองภาพรวมว่าในแต่ละช่วงเวลา เช่นแต่ละเดือนควรมีการขายสินค้าได้รวมกี่บาท จึงจะอยู่รอด โดยไม่จำเป็นต้องบอกว่าขายสินค้าอะไร เป็นจำนวนกี่หน่วย โดยวิธีนี้ธุรกิจสามารถวางแผนการอยู่รอดได้ตามที่ต้องการ

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

21

กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ดังนี้:

$$V/P = \frac{\text{สัดส่วนต้นทุนผันแปรต่อหน่วยต่อยอดขายหนึ่งบาท}}$$

$$TVC/S = \frac{\text{สัดส่วนต้นทุนผันแปรรวมต่อยอดขายรวม}}$$

$$1-V/P = \text{สัดส่วนกำไรส่วนเกิน (Contribution Margin) ต่อยอดขายหนึ่งบาท}$$

$$S_{OBE} = \text{รายได้รวมจากการขายคุ้มทุนในการดำเนินงาน (บาท)}$$

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

22

การคำนวณหาจุดคุ้มทุน: รายได้จากการขายคุ้มทุน

$$S_{OBE} = \frac{FC_O}{1 - \frac{V}{P}} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่ในการดำเนินงานรวม}}{1 - \frac{\text{ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย}}{\text{ราคาขายต่อหน่วย}}}$$

$$S_{OBE} = \frac{FC_O}{1 - \frac{TVC}{S}} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่ในการดำเนินงานรวม}}{1 - \frac{\text{ต้นทุนผันแปรรวม}}{\text{ยอดขายรวม}}}$$

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

23

ตัวอย่าง

การคำนวณรายได้จากการขายคุ้มทุนในการดำเนินงาน (S_{OBE})

ตัวอย่างร้านนายแดง(ต่อ) ปรากฏว่าทำร้านก๋วยเตี๋ยวแล้วประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี นายแดงจึงขยายร้าน และเพิ่มขายข้าวแกง ข้าวเหนียวส้มตำ ของหวาน ผลไม้ กาแฟสด ไอศกรีม เบเกอรี่ ฯลฯ เพื่อให้ครบถ้วน มีให้ลูกค้าได้เลือกรับประทาน โดยค่าใช้จ่ายต่างๆคงที่รายเดือนเพิ่มขึ้นเป็น 35,000 บาท ต้นทุนอาหารโดยรวมเฉลี่ยแล้วคิดเป็น 60% ของยอดขาย ถ้าหากเพื่อให้อยู่รอด จะต้องขายให้ได้เฉลี่ยวันละเท่าใด และขายอาหารประเภทใดบ้าง

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

24

การคำนวณหารายได้จากการขายคัมพูน(ในการดำเนินงาน)

- ❖ กรณีนี้การหาจุดคัมพูนของอาหารแต่ละประเภท เป็นการสิ้นเปลืองเวลา และไม่เป็นประโยชน์ในด้านการวางแผน ควรหายอดขายคัมพูน ของอาหารโดยรวมจะเป็นประโยชน์กว่ามาก

$$\text{❖ } FC_0 = 35,000 \text{ บาท/เดือน, } TVC/S = 0.60,$$

$$\text{❖ } 1-TVC/S = 0.40 = \text{กำไรต่อการขาย 1 บาท}$$

$$\text{❖ } S_{OBE} = \frac{35,000}{1 - 0.60} = 87,500 \text{ บาทต่อเดือน หรือ 3,500 บาทต่อวัน (สมมติขาย 25 วัน)}$$

เมื่อมีต้นทุนคงที่มากขึ้น จุดคัมพูนก็จะเพิ่มสูงขึ้น ต้องเหนื่อยมากขึ้น เพื่อให้ธุรกิจอยู่รอด และ

ถ้าขายได้เกินเดือนละ 87,500 บาท เช่น ขายได้เดือนละ 100,000 บาท ส่วนที่เกินจุดคัมพูนจะกำไร 40% = 40%(100,000 – 87,500) = 5,000 บาท เป็นต้น

1.2 ยอดขายคัมพูนในการดำเนินงานที่เป็นเงินสด (Cash Operating Break-even Point)

- ❖ ถ้าจุดคัมพูนในการดำเนินงานสูง ธุรกิจต้องพยายามขายสินค้าให้ได้มากกว่าจุดนั้น จึงจะทำให้อยู่รอด และเริ่มมีกำไร ธุรกิจที่ตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดต้นทุนคงที่มาก จะมีความเสี่ยงมากที่จะทำได้ถึงจุดคัมพูนนั้น
- ❖ ในบางครั้ง ธุรกิจจึงอยากรู้ว่าถ้าพยายามขายสินค้าให้อยู่รอด เพียงพอกับต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด โดยพิจารณาว่าต้นทุนคงที่บางอย่าง เช่นค่าเสื่อมราคา ไม่ได้เป็นเงินสดที่ต้องจ่ายอีก จึงควรแยกออกไป และคำนึงถึงเฉพาะที่เป็นเงินสดจ่ายจริงๆ กรณีนี้เรียกว่า จุดคัมพูนที่เป็นเงินสด ซึ่งจะต่ำกว่าจุดคัมพูนปกติ

จุดคัมพูนในการดำเนินงานที่เป็นเงินสด (Cash Break-even Point)

$$\text{Cash } Q_{OBE} = \frac{FC_0 - \text{ค่าใช้จ่ายคงที่ที่ไม่ใช่เงินสด}^*}{\text{กำไรส่วนเกินต่อหน่วยขาย}}$$

$$\text{Cash } S_{OBE} = \frac{FC_0 - \text{ค่าใช้จ่ายคงที่ที่ไม่ใช่เงินสด}^*}{\text{กำไรส่วนเกินต่อยอดขายหนึ่งบาท}}$$

*เป็นต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ตัวอย่าง จุดคัมพูนในการดำเนินงานเงินสด

ร้านเบเกอรี่มีต้นทุนคงที่ในการดำเนินงานเดือนละ 30,000 บาท ในจำนวนนี้ประมาณ 30% เป็นค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ถ้าต้นทุน(ผันแปร)ในการผลิตเบเกอรี่เท่ากับ 40% ของราคาขาย ถามว่า

รายได้จากการขายคัมพูนในการดำเนินงาน และ
รายได้จากการคัมพูนในการดำเนินงานที่เป็นเงินสดเท่ากับเท่าใด

การคำนวณหารายได้จากการขายค้ำทุนในการดำเนินงาน และ
รายได้จากการขายค้ำทุนในการดำเนินงานที่เป็นเงินสด

$FC_0 = 30,000$ บาทต่อเดือน

ส่วนที่เป็น FC_0 ที่เป็นเงินสด = 70% = 21,000 บาท

อีก 30% คือค่าเสื่อมราคาซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เงินสด = 9,000 บาท

$TVC/S = 40\%$ จะได้ $1 - TVC/S = 1 - 0.40 = 0.60$ กำไรต่อการขาย 1 บาท

$$S_{OBE} = \frac{30,000}{0.60} = 50,000 \text{ บาทต่อเดือน}$$

$$\text{Cash } S_{OBE} = \frac{21,000}{0.60} = 35,000 \text{ บาทต่อเดือน}$$

รายได้จากการขายค้ำทุนในการดำเนินงานที่เป็นเงินสด จะต่ำกว่า
เนื่องจากมีต้นทุนคงที่น้อยกว่านั่นเอง

1.3 การวางแผนการขายให้ได้กำไรเป้าหมาย

- โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน มาช่วยในการวางแผน
- จากความหมายของจุดคุ้มทุน ถ้าขายได้ถึงจุดนั้น จะไม่มีกำไร
จากการดำเนินงานเลย เพียงมีรายได้รวม เท่ากับค่าใช้จ่ายในการ
ดำเนินงานรวมเท่านั้น
- ฉะนั้นหากต้องการวางแผนกำไรเป้าหมาย (Target Profit)
จำนวนหนึ่ง และต้องการรู้ว่าต้องขายให้ได้เท่าใด จึงจะได้ตาม
เป้าหมายนั้น สามารถทำได้โดยการนำเอาผลกำไรเป้าหมายนั้น
รวมกับต้นทุนคงที่ที่มีอยู่ เสมือนหนึ่งว่านั่นคือภาระทั้งหมดที่ต้อง
พยายามทำยอดขายให้เอาชนะให้ได้

การวางแผนการขายให้ได้กำไรเป้าหมาย

$$\text{Target Quantity} = \frac{FC_0 + \text{กำไรขั้นต่ำที่ต้องการ}}{\text{กำไรส่วนเกินต่อหน่วยขาย}}$$

$$\text{Target Sales} = \frac{FC_0 + \text{กำไรขั้นต่ำที่ต้องการ}}{\text{กำไรส่วนเกินต่อยอดขายหนึ่งบาท}}$$

การคำนวณหายอดขายเพื่อให้ได้กำไรตามเป้าหมาย

ตัวอย่างร้านเบเกอรี่ (ต่อ) ถ้าต้องการกำไรเป้าหมาย 12,000 บาทต่อ
เดือน จะต้องขายให้ได้เท่าใด

$$\begin{aligned} \text{ยอดขายเป้าหมาย} &= \frac{FC_0 + \text{กำไรเป้าหมาย}}{1 - TVC/S} \\ &= \frac{30,000 + 12,000}{0.60} \\ &= 70,000 \text{ บาทต่อเดือน} \end{aligned}$$

เพื่อให้ได้กำไรตามเป้าหมาย จะต้องทำยอดขายให้
ได้ 70,000 บาทต่อเดือน

สรุปตัวแปรที่สำคัญ (Key Drivers) ในการวางแผนความเสี่ยง

- ⊗ ราคาขาย (P)
- ⊗ ค่าใช้จ่ายผันแปรได้ต่อหน่วย (V)
หรือ สัดส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรได้รวมต่อยอดขาย (TVC/S)
- ⊗ ค่าใช้จ่ายคงที่ (FC_0)

ตารางแสดงตัวอย่างผลกระทบของปัจจัยทั้ง 5 ที่มีต่อจุดคุ้มทุน เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยใด ให้สมมติว่าปัจจัยอื่นคงเดิม

ปัจจัยที่มีผลต่อจุดคุ้มทุน	การเปลี่ยนแปลง	ผลต่อจุดคุ้มทุน
P	เพิ่มขึ้น	ลดลง
V	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
TVC/S	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
FC_0	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น

2. จุดคุ้มทุนทางการเงิน (Financial Break-even Point)

จุดคุ้มทุนทางการเงินหมายถึงระดับกำไรจากการดำเนินงาน (EBIT) ที่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายทางการเงินที่มี และไม่ทำให้ผู้ถือหุ้นต้องได้รับผลกระทบ นั่นก็คือการที่ผลกำไรสุทธิหรือกำไรต่อหุ้นมีค่าเท่ากับศูนย์พอดี ณ จุดนี้ผู้ถือหุ้นจะไม่ต้องรับผลขาดทุนใดๆ จะเสมอตัวพอดี

ฉะนั้นการที่สามารถทำได้ถึงจุดคุ้มทุนในการดำเนินงาน คือ $EBIT = 0$ อาจไม่เพียงพอ อาจไม่คุ้มทุนทางการเงิน หากมีการกู้เงินมา และมีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยอยู่

จุดคุ้มทุนทางการเงินคือ .....

จุดคุ้มทุนทางการเงิน : ระดับกำไรจากการดำเนินงาน (EBIT) ที่จะทำให้กำไรสุทธิ หรือกำไรสุทธิต่อหุ้นเท่ากับศูนย์

$$\begin{aligned}
 EBIT_{FBE} &= \text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิก่อนภาษี} \\
 &= \text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \frac{\text{เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ}}{1 - \text{อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล}}
 \end{aligned}$$

ตัวอย่างจุดคุ้มทุนทางการเงิน

บริษัท สีขาว จำกัด ดำเนินธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง บริษัทเสียภาษีเงินได้ในอัตรา 20% ให้หาจุดคุ้มทุนทางการเงิน ถ้า:

กรณีที่ 1 บริษัทมีภาระดอกเบี้ยเงินกู้ปีละ 820,000 บาทจากการกู้เงินมาลงทุนในธุรกิจ

กรณีที่ 2 บริษัทมีภาระดอกเบี้ยเงินกู้ปีละ 500,000 บาทจากการกู้เงิน และมีภาระจ่ายเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิรวม 320,000 บาท จากการออกหุ้นบุริมสิทธิเพื่อระดมทุน

กรณีที่ 3 บริษัทใช้เงินทุนจากเจ้าของทั้งหมด ไม่มีการกู้เลย

การคำนวณจุดคุ้มทุนทางการเงิน:

กรณีที่	จุดคุ้มทุนทางการเงิน: ระดับ EBIT ที่ทำให้กำไรสุทธิ = 0
1	$EBIT_{FBE} = \text{ดอกเบี้ยจ่าย} = 820,000 \text{ บาท}$
2	$\begin{aligned} EBIT_{FBE} &= \text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \frac{\text{เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิก่อนภาษี}}{1 - 0.20} \\ &= 500,000 + \frac{320,000}{1 - 0.20} \\ &= 500,000 + 400,000 = 900,000 \text{ บาท} \end{aligned}$
3	$EBIT_{FBE} = 0$

การวิเคราะห์เลฟเวอร์เรจ (Leverage Analysis)

ระดับเลฟเวอร์เรจ (Degree of Leverage)

เลฟเวอร์เรจรวมของธุรกิจ (Combined หรือ Total Leverage) แยกออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่:

1. เลฟเวอร์เรจจากการดำเนินงาน (Operating Leverage) และ
2. เลฟเวอร์เรจทางการเงิน (Financial Leverage)

เลฟเวอร์เรจทั้งสองส่วนต่างเป็นผลมาจากนโยบายและการตัดสินใจที่สำคัญของธุรกิจในเรื่องการลงทุน (Investment) และการจัดหาเงินทุน (Financing) และส่งผลต่อความเสี่ยงจากการดำเนินงานและความเสี่ยงทางการเงินตามลำดับ

เครื่องมือในการใช้วัดระดับเลฟเวอร์เรจหรือความเสี่ยง

1. Degree of Operating Leverage (DOL_Q) ระดับ
ความเสี่ยงในการดำเนินงาน
2. Degree of Financial Leverage (DFL_{EBIT}) ระดับ
ความเสี่ยงทางการเงิน
3. Degree of Combined Leverage หรือ Degree of
Total Leverage (DCL_Q หรือ DTL_Q) ระดับความ
เสี่ยงรวม

2.1 Degree of Operating Leverage

⊕ ความเสี่ยงในการดำเนินงาน เกิดจากการมี
ค่าใช้จ่ายคงที่ในการดำเนินงาน (internal factor)
ตัวอย่างเช่น ค่าเสื่อมราคา เป็นต้น ทำให้เป็นภาระ เมื่อไม่
สามารถทำยอดขายให้ได้ตามเป้าหมาย (external
factor ซึ่งก็คือ variability of sales) กำไรจากการ
ดำเนินงานก็จะถูกกระทบกระเทือน

การวัด Degree of Operating Leverage (DOL_Q)

$$DOL_Q = \frac{\% \text{ การเปลี่ยนแปลงใน EBIT}}{\% \text{ การเปลี่ยนแปลงใน } Q}$$
$$DOL_Q = \frac{\frac{EBIT_1 - EBIT_0}{EBIT_0}}{\frac{Q_1 - Q_0}{Q_0}}$$

Degree of Operating Leverage (DOL_Q)

$$DOL_Q = \frac{Q(P-V)}{Q(P-V) - FC_0}$$
$$DOL_Q = \frac{EBIT + FC_0}{EBIT}$$

Formula Derivation (P. 159)

ตัวอย่าง กิจการสามารถเลือกที่จะมีความเสี่ยงในการดำเนินงานต่ำ โดยให้มีค่าใช้จ่ายคงที่ในการดำเนินงานต่ำ (Low-Leveraged)

Option 1 :LO-LEV Lower fixed operating costs but higher variable cost per unit ($P = 2.00$ baht; $FCO = 20,000$ baht; $V = 1.50$ baht)

Units sold, Q	Sales	Total operating costs	Operating profit, EBIT
0	0	20,000	-20,000
40,000	80,000	80,000	0
60,000	120,000	110,000	10,000
80,000	160,000	140,000	20,000
100,000	200,000	170,000	30,000
110,000	220,000	185,000	35,000
160,000	320,000	260,000	60,000
180,000	360,000	290,000	70,000
200,000	400,000	320,000	80,000

Compare the range of EBIT of this option with that of option 2. Which option is riskier?

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

45

หรือ เลือกที่จะมีความเสี่ยงในการดำเนินงานสูง โดยให้มีค่าใช้จ่ายคงที่ในการดำเนินงานสูง (High-Leveraged) แต่ต้นทุนผันแปรต่ำ

Option 2 :HI-LEV Higher fixed operating costs but lower variable cost per unit ($P = 2.00$ baht; $FCO = 60,000$ baht; $V = 1.00$ baht)

Units sold, Q	Sales	Total operating costs	Operating profit, EBIT	
			HI-LEV	LO-LEV
0	0	60,000	-60,000	-20,000
40,000	80,000	100,000	-20,000	0
60,000	120,000	120,000	0	10,000
80,000	160,000	140,000	20,000	20,000
100,000	200,000	160,000	40,000	30,000
110,000	220,000	170,000	50,000	35,000
160,000	320,000	220,000	100,000	60,000
180,000	360,000	240,000	120,000	70,000
200,000	400,000	260,000	140,000	80,000

Compare the range of EBIT of this option with that of option 1. Which option is riskier?

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

46

ลองเปรียบเทียบความเสี่ยงที่ยอดขาย 80,000 หน่วย

$$DOL_{80,000} = \frac{Q (P-V)}{Q (P-V) - FC_0}$$

HI-LEV

$$DOL_{80,000} = \frac{80,000 \times (2.00 - 1.00)}{(80,000 \times (2.00 - 1.00)) - 60,000} = 4.0$$

LO-LEV

$$DOL_{80,000} = \frac{80,000 \times (2.00 - 1.50)}{(80,000 \times (2.00 - 1.50)) - 20,000} = 2.0$$

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

47

Point of Indifference

ยอดขาย 80,000 หน่วยเป็นจุดที่ไม่มี ความแตกต่างในเรื่องต้นทุน

⊕ เป็นจุดที่ต้นทุนรวมเท่ากันทั้งสองทางเลือก สามารถเลือกทางเลือกใดก็ได้

⊕ จำนวนได้จากสูตร

$$TC_{Hi-Lev} = TC_{Lo-Lev}$$

⊕ **LO-LEV: Total costs = Total fixed costs + Total variable costs**

$$= 20,000 + (Q \times 1.50)$$

⊕ **HI-LEV Total costs = Total fixed costs + Total variable costs**

$$= 60,000 + (Q \times 1.00)$$

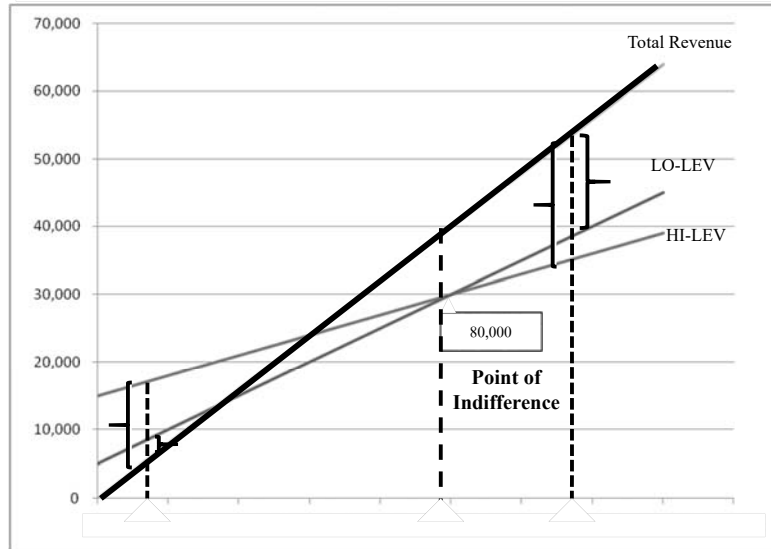
$$20,000 + (Q \times 1.50) = 60,000 + (Q \times 1.00) \rightarrow Q = 80,000 \text{ หน่วย}$$

⊕ ถ้ายอดขาย = 100,000 หน่วยควรเลือก LO-LEV หรือ HI-LEV???

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

48

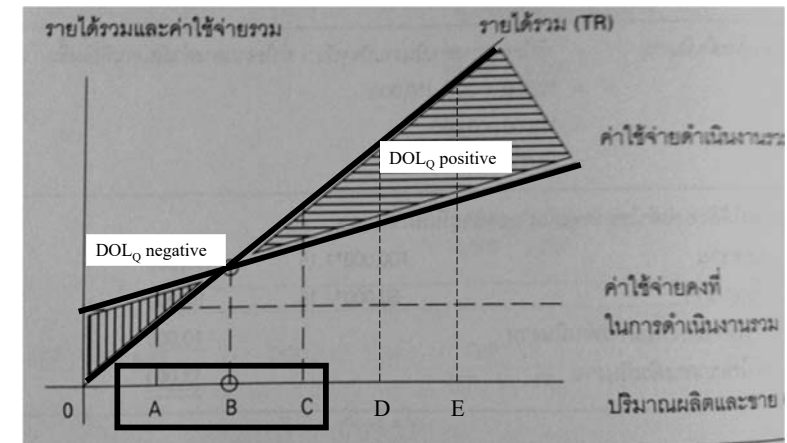
การเลือกโครงสร้างต้นทุนขึ้นอยู่กับระดับยอดขายที่พยากรณ์ไว้

กง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

49

ระดับความเสี่ยงในการดำเนินงาน DOL_Q ผันแปรกับปริมาณขาย

หากกำหนดโครงสร้างค่าใช้จ่ายไว้คงที่

50

ระดับความเสี่ยงในการดำเนินงาน DOL_Q ผันแปรกับปริมาณขาย

	บริษัทดำเนินงานโดยมียอดขาย		
	ต่ำกว่าจุดคุ้มทุน : A	ณ จุดคุ้มทุน : B	สูงกว่าจุดคุ้มทุน : C
ยอดขาย $P \cdot Q$	200,000	250,000	360,000
ค่าใช้จ่ายผันแปรรวม $V \cdot Q$	80,000	100,000	144,000
ค่าใช้จ่ายคงที่ในการดำเนินงานรวม (FC_0)	150,000	150,000	150,000
กำไรจากการดำเนินงาน	(30,000)	0	66,000
$DOL_Q = \frac{EBIT + FC_0}{EBIT}$	$= \frac{-30,000 + 150,000}{-30,000} = -4.0$	$= \frac{0 + 150,000}{0} = \alpha$	$= \frac{66,000 + 150,000}{66,000} = 3.27$

กง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

51

ค่า DOL_Q สามารถบอกสถานะการดำเนินงานของธุรกิจได้

พิจารณาจาก $DOL_Q = \frac{EBIT + FC_0}{EBIT}$ จะได้ว่า

เครื่องหมายและค่า DOL_Q	บอกสถานะในการดำเนินงานของธุรกิจได้ดังนี้:
+	ดำเนินงานสูงกว่าจุดคุ้มทุน สามารถทำกำไรจากการดำเนินงานได้
∞	ดำเนินงาน ณ จุดคุ้มทุน ไม่มีกำไรจากการดำเนินงาน หรือ = 0
-	ดำเนินงานต่ำกว่าจุดคุ้มทุน ปัจจุบันขาดทุนอยู่ ยังเสี่ยงตัวเองไม่ได้
= 1	ดำเนินงาน โดยไม่มีต้นทุนคงที่เลย มีแต่ต้นทุนผันแปรเท่านั้น

กง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

52

ตัวอย่างต่อไปนี้จะระบุว่าบริษัทใดมีความเสี่ยงในการดำเนินงานมากที่สุด (คือ 4) และรองลงมาตามลำดับ เมื่อวัดด้วย ค่า DOL_Q

บริษัท	ค่า DOL_Q	ลำดับความเสี่ยงจาก 4 – 3 – 2 – 1
A	1.92	
B	∞	
C	- 2.56	
D	1.00	

ตัวอย่างการคำนวณระดับความเสี่ยงในการดำเนินงาน DOL_Q

งบกำไรขาดทุนล่วงหน้าของบริษัท สีฟ้าใส จำกัดปรากฏดังนี้:

รายได้จากการขาย	12,000,000
ต้นทุนขาย (เป็นต้นทุนผันแปรทั้งหมด)	<u>6,600,000</u>
กำไรขั้นต้น	5,400,000
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (เป็นต้นทุนคงที่ทั้งหมด)	<u>2,900,000</u>
กำไรจากการดำเนินงาน	2,500,000
ต้นทุนทางการเงิน	<u>900,000</u>
กำไรก่อนภาษีเงินได้	1,600,000
ภาษีเงินได้ 20%	<u>320,000</u>
กำไรสุทธิสำหรับปี	<u>1,280,000</u>

อธิบายความเสี่ยงในการดำเนินงาน

❖ ความเสี่ยงในการดำเนินงาน วัดด้วยค่า DOL_Q ซึ่งบอกถึงผลกระทบต่อกำไรจากการดำเนินงาน เมื่อยอดขายเปลี่ยนแปลงไปจากที่คาดการณ์ไว้

$$\text{❖ } DOL_Q = \frac{EBIT + FC_O}{EBIT} = \frac{2,500,000 + 2,900,000}{2,500,000} = 2.16$$

$$\text{❖ ค่า } DOL_Q = 2.16$$

หมายความว่าถ้ารายได้จากการขายเปลี่ยนแปลงไป(เพิ่มขึ้นหรือลดลง)จากที่คาดการณ์ 1% จะมีผลทำให้กำไรจากการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงไป(เพิ่มขึ้นหรือลดลง) 2.16% ด้วย

ตัวอย่าง บริษัท สีฟ้าใส จำกัด(ต่อ) : DOL_Q

❖ ถ้ารายได้จากการขายต่ำกว่าเป้าหมาย 10% EBIT จะลดลง = $10\% \times (2.16) = 21.6\%$

$$\begin{aligned} EBIT_{\text{ใหม่}} &= EBIT_{\text{เดิม}} - 21.6\% (EBIT_{\text{เดิม}}) \\ &= 2,500,000 - 21.6\%(2,500,000) = 1,960,000 \text{ บาท} \end{aligned}$$

❖ ถ้ารายได้จากการขายสูงกว่าเป้าหมาย 15% EBIT จะเพิ่มสูงขึ้น = $15\% \times (2.16) = 32.4\%$

$$\begin{aligned} EBIT_{\text{ใหม่}} &= EBIT_{\text{เดิม}} + 32.4\% (EBIT_{\text{เดิม}}) \\ &= 2,500,000 + 32.4\%(2,500,000) = 3,310,000 \text{ บาท} \end{aligned}$$

$DOL_Q = 2.16$ แปลว่า ถ้ารายได้จากการขายสูงกว่าเป้าหมาย 15%
 EBIT จะเพิ่มสูงขึ้น $= 15 * (2.16) = 32.4\%$

กำไรขาดทุนล่วงหน้าของบริษัท สีฟ้าไฮ จำกัดปรากฏดังนี้:

รายได้จากการขาย	12,000,000	100.0%	13,800,000	100.00%	15.00%
ต้นทุนขาย	6,600,000	55.0%	7,590,000	55.00%	15.00%
กำไรขั้นต้น	5,400,000	45.0%	6,210,000	45.00%	15.00%
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	2,900,000	24.2%	2,900,000	21.01%	0.00%
กำไรจากการดำเนินงาน	2,500,000	20.8%	3,310,000	23.99%	32.40%
ต้นทุนทางการเงิน	900,000	7.5%	900,000	6.52%	0.00%
กำไรก่อนภาษีเงินได้	1,600,000	13.3%	2,410,000	17.46%	50.62%
ภาษีเงินได้ 20%	320,000	2.7%	482,000	3.49%	50.62%
กำไรสุทธิสำหรับปี	1,280,000	10.7%	1,928,000	13.97%	50.62%

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

57

2.2 Degree of Financial Leverage (DFL_{EBIT})

⊕ ความเสี่ยงทางการเงิน เกิดจากการมีค่าใช้จ่ายคงที่ทางการเงิน (FC_F) เช่น ดอกเบี้ยจ่าย (I) (เป็น internal factor) ทำให้เป็นภาระของกิจการ โดยเฉพาะเมื่อไม่สามารถทำกำไรจากการดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมาย (external factor ซึ่งคือ variability of EBIT) ผลกำไรสุทธิสำหรับปีก็จะถูกกระทบกระเทือน

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

58

การวัด Degree of Financial Leverage (DFL_{EBIT})

⊕ ความเสี่ยงทางการเงินวัดด้วยค่า DFL_{EBIT}

⊕ DFL_{EBIT} เท่ากับเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงในกำไรสุทธิสำหรับปี หรือกำไรต่อหุ้น (Net Income หรือ Earnings Per Share) เมื่อเทียบกับเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงในกำไรจากการดำเนินงาน (EBIT)

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

59

Degree of Financial Leverage (DFL_{EBIT})

$$DFL_{EBIT} = \frac{\% \text{ การเปลี่ยนแปลงใน EPS หรือ NI}}{\% \text{ การเปลี่ยนแปลงใน EBIT}}$$

$$DFL_{EBIT} = \frac{\frac{EPS_1 - EPS_0}{EPS_0}}{\frac{EBIT_1 - EBIT_0}{EBIT_0}}$$

กบ.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

60

Degree of Financial Leverage (DFL_{EBIT})

$$DFL_{EBIT} = \frac{Q(P - V) - FC_O}{Q(P - V) - FC_O - FC_F}$$

$$DFL_{EBIT} = \frac{EBIT}{EBIT - FC_F}$$

$$FC_F = \frac{I + Div_{PS}}{1 - T}$$

I = Interest expenses

Div_{PS} = Dividend from preferred share

T = tax rate

ก.ง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

53

ตัวอย่างการคำนวณระดับความเสี่ยงทางการเงิน

งบกำไรขาดทุนล่วงหน้าของบริษัท สีฟ้าใส จำกัดปรากฏดังนี้:

รายได้จากการขาย	12,000,000
ต้นทุนขาย(ต้นทุนผันแปรได้)	6,600,000
กำไรหลังต้นทุนผันแปร	5,400,000
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ต้นทุนคงที่)	2,900,000
กำไรจากการดำเนินงาน	2,500,000
ต้นทุนทางการเงิน	900,000
กำไรก่อนภาษีเงินได้	1,600,000
ภาษีเงินได้ 20%	320,000
กำไรสุทธิสำหรับปี	1,280,000

ก.ง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

62

ตัวอย่างการคำนวณระดับความเสี่ยงทางการเงิน

จากตัวอย่าง บริษัท สีฟ้าใส จำกัด ให้วิเคราะห์ และวัดความเสี่ยงทางการเงิน พร้อมทั้งอธิบายความหมายผลที่ได้

- ❖ ความเสี่ยงทางการเงิน วัดด้วยค่า DFL_{EBIT} ซึ่งบอกถึงผลกระทบต่อกำไรสุทธิสำหรับปีเมื่อกำไรจากการดำเนินงาน เปลี่ยนแปลงไปจากที่คาดการณ์ไว้

$$DFL_{EBIT} = \frac{EBIT}{EBIT - FC_F} = \frac{2,500,000}{2,500,000 - 900,000} = 1.56$$

$$❖ \text{ค่า } DOL_{EBIT} = 1.56$$

หมายความว่าถ้ากำไรจากการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงไป(เพิ่มขึ้นหรือลดลง)จากที่คาดการณ์ 1% จะมีผลทำให้กำไรสุทธิสำหรับปีเปลี่ยนแปลงไป(เพิ่มขึ้นหรือลดลง) 1.56% ด้วย

ก.ง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

63

ตัวอย่างการคำนวณระดับความเสี่ยงทางการเงิน

ตัวอย่าง บริษัท สีฟ้าใส จำกัด(ต่อ) : DFL_{EBIT}

- ❖ ถ้า EBIT ต่ำกว่าเป้าหมาย 18.0% กำไรสุทธิสำหรับปีจะลดลง = 18% * (1.56) = 28.08%

$$\begin{aligned} \text{กำไรสุทธิสำหรับปีใหม่} &= \text{กำไรสุทธิสำหรับปีเดิม} - 28.08\% (\text{กำไรสุทธิสำหรับปีเดิม}) \\ &= 1,280,000 - 28.08\%(1,280,000) = 920,576 \text{ บาท} \end{aligned}$$

- ❖ ถ้า EBIT สูงกว่าเป้าหมาย 24% กำไรสุทธิสำหรับปีจะเพิ่มสูงขึ้น = 24% * (1.56) = 37.44%

$$\begin{aligned} \text{กำไรสุทธิสำหรับปีใหม่} &= \text{กำไรสุทธิสำหรับปีเดิม} + 37.44\% (\text{กำไรสุทธิสำหรับปีเดิม}) \\ &= 1,280,000 + 37.44\%(1,280,000) = 1,759,232 \text{ บาท} \end{aligned}$$

ก.ง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

64

$DFL_{EBIT} = 1.56$ แปลว่าถ้า EBIT สูงกว่าเป้าหมาย 24% กำไรสุทธิสำหรับปีจะเพิ่มสูงขึ้น $= 24 \times (1.56) = 37.44\%$

กำไรขาดทุนล่วงหน้าของบริษัท สีฟ้าใส จำกัดปรากฏดังนี้:

รายได้จากการขาย	12,000,000	100.0%	13,333,333	100.0%	11.11%
ต้นทุนขาย(ต้นทุนผันแปรได้)	6,600,000	55.0%	7,333,333	55.00%	11.11%
กำไรขั้นต้น	5,400,000	45.0%	6,000,000	45.00%	11.11%
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ต้นทุนคงที่)	2,900,000	24.2%	2,900,000	21.75%	0.00%
กำไรจากการดำเนินงาน	2,500,000	20.8%	3,100,000	23.25%	24.00%
ต้นทุนทางการเงิน	900,000	7.5%	900,000	6.75%	0.00%
กำไรก่อนภาษีเงินได้	1,600,000	13.3%	2,200,000	16.50%	37.50%
ภาษีเงินได้ 20%	320,000	2.7%	440,000	3.30%	37.50%
กำไรสุทธิสำหรับปี	1,280,000	10.7%	1,760,000	13.20%	37.50%

ก.ง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

65

2.3 Degree of Combined Leverage (DCL_Q หรือ DTL_Q)

⊕ ความเสี่ยงรวม เกิดจากการมีค่าใช้จ่ายคงที่ทั้งในการดำเนินงาน เช่น ค่าเสื่อมราคา และทางการเงิน (internal factors) เช่น ต้นทุนทางการเงิน เป็นต้น ทำให้เป็นภาระของกิจการ โดยเฉพาะเมื่อไม่สามารถทำรายได้จากการขายให้ได้ตามเป้าหมาย (external factor ซึ่งก็คือ variability of sales) ผลกำไรสุทธิสำหรับปีก็จะถูกกระทบกระเทือน

ก.ง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

66

Degree of Combined Leverage (DCL_Q หรือ DTL_Q)

- ⊕ ความเสี่ยงรวมวัดด้วยค่า DCL_Q หรือ ค่า DTL_Q
- ⊕ DCL_Q หรือ DTL_Q เท่ากับเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงในกำไรสุทธิของปีหรือกำไรต่อหุ้น (Net Income หรือ Earnings per Share) เมื่อเทียบกับเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงในรายได้จากการขาย
- ⊕ การวิเคราะห์ความเสี่ยงในภาพรวมของธุรกิจ เป็นการวัดผลกระทบต่อกำไรสุทธิของปีหรือกำไรต่อหุ้น (รายการสุดท้ายในงบกำไรขาดทุน) เมื่อรายได้จากการขาย (รายการแรกในงบกำไรขาดทุน) เปลี่ยนแปลงไป

ก.ง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

67

Degree of Combined Leverage (DCL_Q หรือ DTL_Q)

$$DCL_Q = \frac{\% \text{ การเปลี่ยนแปลงใน NI หรือ EPS}}{\% \text{ การเปลี่ยนใน Q}}$$

$$DCL_Q = \frac{\frac{EPS_1 - EPS_0}{EPS_0}}{\frac{Q_1 - Q_0}{Q_0}}$$

ก.ง.201 การเงินธุรกิจ 1/2561

68

Degree of Combined Leverage (DCL_Q หรือ DTL_Q)

$$DCL_Q = \frac{Q(P - V)}{Q(P - V) - FC_O - FC_F}$$

$$DCL_Q = \frac{EBIT + FC_O}{EBIT - FC_F}$$

$$DCL_Q = DOL_Q * DFL_{EBIT}$$

ตัวอย่างการคำนวณระดับความเสี่ยงรวม

งบกำไรขาดทุนล่วงหน้าของบริษัท สีฟ้าใส จำกัดปรากฏดังนี้:

รายได้จากการขาย	12,000,000
ต้นทุนขาย(ต้นทุนผันแปรได้)	6,600,000
กำไรหลังต้นทุนผันแปร	5,400,000
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ต้นทุนคงที่)	2,900,000
กำไรจากการดำเนินงาน	2,500,000
ต้นทุนทางการเงิน	900,000
กำไรก่อนภาษีเงินได้	1,600,000
ภาษีเงินได้ 20%	320,000
กำไรสุทธิสำหรับปี	1,280,000

จากตัวอย่าง บริษัท สีฟ้าใส จำกัด ให้วิเคราะห์ และวัดความเสี่ยงรวม พร้อมทั้งอธิบายความหมายผลที่ได้

❖ ความเสี่ยงรวม วัดด้วยค่า DCL_Q ซึ่งบอกถึงผลกระทบต่อกำไรสุทธิ สำหรับปีเมื่อรายได้จากการขาย เปลี่ยนแปลงไปจากที่คาดการณ์ไว้

$$❖ DCL_Q = \frac{EBIT + FC_O}{EBIT - FC_F} = \frac{2,500,000 + 2,900,000}{2,500,000 - 900,000} = 3.37$$

$$❖ DCL_Q = DOL_Q * DFL_Q = 2.16 * 1.56 = 3.37$$

$$❖ \text{ค่า } DCL_Q = 3.37$$

หมายความว่าถ้ารายได้จากการขายเปลี่ยนแปลงไป(เพิ่มขึ้นหรือลดลง)จากที่คาดการณ์ 1% จะมีผลทำให้กำไรสุทธิของปีเปลี่ยนแปลงไป(เพิ่มขึ้นหรือลดลง) 3.37% ด้วย

ตัวอย่าง บริษัท สีฟ้าใส จำกัด(ต่อ) : DCL_Q

❖ ถ้ารายได้จากการขายต่ำกว่าเป้าหมาย 35.0%

$$\text{กำไรสุทธิของปีจะลดลง} = 35 * (3.37) = 118\%$$

$$\begin{aligned} \text{กำไรสุทธิของปีใหม่} &= \text{กำไรสุทธิของปีเดิม} - 118\% (\text{กำไรสุทธิของปีเดิม}) \\ &= 1,280,000 - 118\% (1,280,000) = -230,400 \text{ บาท} \end{aligned}$$

❖ ถ้ารายได้จากการขายสูงกว่าเป้าหมาย 19%

$$\text{กำไรสุทธิของปีจะเพิ่มขึ้น} = 19 * (3.37) = 64.03\%$$

$$\begin{aligned} \text{กำไรสุทธิของปีใหม่} &= \text{กำไรสุทธิของปีเดิม} + 64.03\% (\text{กำไรสุทธิของปีเดิม}) \\ &= 1,280,000 + 64.03\% (1,280,000) = 2,099,584 \text{ บาท} \end{aligned}$$

DCLQ = 3.37 แปลว่าถ้ารายได้จากการขายสูงกว่าเป้าหมาย 19%
กำไรสุทธิของปีจะเพิ่มสูงขึ้น = $19\% \times (3.37) = 64.03\%$

ถ้าเราขาดทุนล่วงหน้าของบริษัท สีฟ้าใส จำกัดปรากฏดังนี้:

รายได้จากการขาย	12,000,000	100.0%	14,280,000	100.00%	19.00%
ต้นทุนขาย(ต้นทุนผันแปรได้)	6,600,000	55.0%	7,854,000	55.00%	19.00%
กำไรขั้นต้น	5,400,000	45.0%	6,426,000	45.00%	19.00%
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ต้นทุนคงที่)	2,900,000	24.2%	2,900,000	20.31%	0.00%
กำไรจากการดำเนินงาน	2,500,000	20.8%	3,526,000	24.69%	41.04%
ต้นทุนทางการเงิน	900,000	7.5%	900,000	6.30%	0.00%
กำไรก่อนภาษีเงินได้	1,600,000	13.3%	2,626,000	18.39%	64.12%
ภาษีเงินได้ 20%	320,000	2.7%	525,200	3.68%	64.13%
กำไรสุทธิสำหรับปี	1,280,000	10.7%	2,100,800	14.71%	64.12%

การวางแผนความเสี่ยงของธุรกิจ

- ธุรกิจสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการวัดค่าความเสี่ยงนี้ ไปใช้วางแผนเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน และการจัดหาเงินทุนได้อย่างมีเหตุผล
- สมมติ ถ้ากำหนดให้ความเสี่ยงรวมที่วัดด้วยค่า $DCLQ$ ไม่ให้เกิน 3.60 นั่นก็คือ หากมีความผันผวนในเรื่องรายได้จากการขาย นโยบายคือไม่ต้องการให้ผู้ถือหุ้นได้รับผลกระทบมากเกินไป โดยยอมให้มีผลกระทบต่อกำไรสุทธิของปีอย่างมากเพียง 3.60 เท่าของรายได้จากการขายที่เปลี่ยนแปลง
- จะพบว่ามียุทธศาสตร์ทางเลือกที่จะดำเนินการได้ โดยขอยกตัวอย่างดังที่ปรากฏในตารางต่อไป

ตัวอย่างทางเลือกต่างๆ ที่เป็นไปได้ (จริงๆ แล้วมีได้มากกว่านี้)

ค่า DOL_Q	ค่า DFL_{EBIT}	ค่า $DCLQ$	ความหมายในการจัดการความเสี่ยง
1.00	3.60	3.60	ไม่เสี่ยงในการดำเนินงานเลย มีการกู้เงินและยอมรับความเสี่ยงทางการเงินเต็มที่
1.50	2.40	3.60	ยอมให้มีความเสี่ยงทั้ง 2 อย่าง ความเสี่ยงทางการเงินมากกว่าความเสี่ยงในการดำเนินงาน
2.50	1.44	3.60	ยอมให้มีความเสี่ยงทั้ง 2 อย่าง ความเสี่ยงในการดำเนินงานมากกว่าความเสี่ยงทางการเงิน
3.60	1.00	3.60	ไม่เสี่ยงทางการเงินเลย ไม่มีการกู้เงิน มีการลงทุนและมีต้นทุนการดำเนินงานคงที่